

Voor elkaar in Amstelveen

Wmo-nota 2012 tot en met 2015

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Visie op de Wmo	5
3. Context	7
4. Doel 1: Bevorderen van maatschappelijke deelname door het compenseren van lichamelijke en psychische beperkingen	10
4.1. Visie	10
4.2. Ondersteuning buiten het kader van de Wmo	12
4.3. Het Wmo-loket	13
4.4. Sociaal netwerk, met name mantelzorgers	15
4.5. Welzijnsdiensten	17
4.6. Individuele Wmo-voorzieningen	20
5. Doel 2: Bevorderen van maatschappelijke deelname door het voorkomen en tegengaan van individuele en sociale problematiek	23
5.1. Visie	23
5.2. Preventieve jeugdzorg	24
5.3. Kwetsbare groepen in de OGGZ	26
6. Financieel kader	28
6.1. Context en relevantie	28
6.2. Centrale uitgangspunten	28
6.3. Overzicht bestaand budgettair kader	29
6.4. Financiële contouren voorgenoemen decentralisatie Awbz-begeleiding	30
6.5. Conclusies	31
7. Sturing	32
7.1. Maatschappelijk partnerschap en opdrachtgeverschap	32
7.2. Monitoring	33

7.3.	Participatie bij beleid, communicatie over beleid	34
8.	<i>Samenvatting</i>	35
9.	<i>Bijlagen</i>	37
9.1.	De negen prestatievelden van de Wmo in deze nota	37
9.2.	Geconsulteerde partijen	37
9.3.	Afkortingenlijst	38

1. Inleiding

Gemeenten zijn op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) verantwoordelijk voor maatschappelijke ondersteuning. Maatschappelijke ondersteuning omvat activiteiten die het mensen mogelijk maken om mee te doen in de samenleving. Dat is vooral nodig bij mensen met lichamelijke of psychische beperkingen, zoals gehandicapten, chronisch zieken en sommige ouderen. Maar bijvoorbeeld ook bij jeugdigen of volwassenen die door allerlei problemen (kunnen) uitvallen. Maatschappelijke ondersteuning kan bijvoorbeeld geboden worden met vrijwilligerswerk en mantelzorg, maar ook met goede informatie en advies, opvoedondersteuning, huishoudelijke hulp, woningaanpassingen, maatschappelijk werk, enzovoorts.

De Wmo is van kracht vanaf 2007. De wet verplicht de gemeente om ten hoogste elke vier jaar een plan op te stellen met daarin de hoofdlijnen voor het Wmo-beleid. Voor Amstelveen was 2007 een overgangsjaar. In dat jaar is het Wmo-beleid voor de periode 2008 t/m 2011 vastgelegd in het eerste beleidsplan Wmo: 'Lang, actief en zelfstandig meedoen in Amstelveen'. Deze tweede Wmo-nota beschrijft de kaders van het Wmo-beleid in de periode 2012 t/m 2015. We nemen hierbij de lessen uit de eerste periode mee.

Deze Wmo-nota geeft niet alleen richting aan het Wmo-beleid van de komende jaren, het dient ook als inhoudelijk kader om de subsidiëring van maatschappelijke organisaties op het terrein van de Wmo aan te scherpen en als inhoudelijk leidraad bij de verstrekking van individuele voorzieningen door de gemeente.

We werken de komende jaren aan de Wmo langs drie doelen:

1. We bevorderen de maatschappelijke deelname van Amstelveners door waar nodig lichamelijke en psychische beperkingen te compenseren.
2. We bevorderen de maatschappelijke deelname van Amstelveners door sociale en individuele problemen te voorkomen en waar nodig tegen te gaan.
3. We bevorderen de sociale samenhang.

Deze drie doelen laten elk afzonderlijk zien wat de samenhang is in de ondersteuning door inwoners, vrijwilligersorganisaties, professionele organisaties en de gemeente. De drie doelen zijn kort samengevat in onderstaand schema.

<p>Doel 1: Bevorderen van maatschappelijke deelname door lichamelijke en psychische beperkingen te compenseren</p> <p>Criteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Activiteiten zijn noodzakelijk • Verantwoordelijkheidsladder volgen (eerst eigen kracht etc.) indien efficiënt • Alleen het meest effectieve en efficiënte aanbod inzetten om het doel te bereiken <p>Inhoud is grofweg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wmo-loket • Ondersteuning buiten het kader van de Wmo • Mantelzorg • Vrijwillige inzet voor zover het beperkingen compenseert • Professionele welzijnsdiensten voor zover ze beperkingen effectief en efficiënt compenseren • Individuele Wmo-voorzieningen 	<p>Doel 2: Bevorderen van maatschappelijke deelname door individuele en sociale problemen te voorkomen en tegen te gaan</p> <p>Criteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Problemen voorkomen is vooral nuttig, problemen tegengaan is noodzakelijk • Verantwoordelijkheidsladder volgen (eerst eigen kracht etc.) indien efficiënt • Alleen het meest effectieve en efficiënte aanbod om het doel te bereiken <p>Inhoud is grofweg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Preventief jeugdbeleid • OGGZ, maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, bestrijding huiselijk geweld, verslavingsbeleid 	<p>Doel 3: Bevorderen van sociale samenhang</p> <p>Criteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Activiteiten zijn vooral nuttig • Uitgangspunt: sociale samenhang ontstaat door vrijwillige inzet van inwoners • De gemeente biedt randvoorwaarden aan inwoners. • Bij keuze inzet schaarse middelen gaat doel 1 voor <p>Inhoud is grofweg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inzet van bewoners om de sociale samenhang te bevorderen • Professionele welzijnsdiensten die deze inzet van bewoners stimuleren en begeleiden
---	--	---

Figuur 1: Pijlers van het Amstelveense Wmo-beleid 2012 t/m 2015.

2. Visie op de Wmo

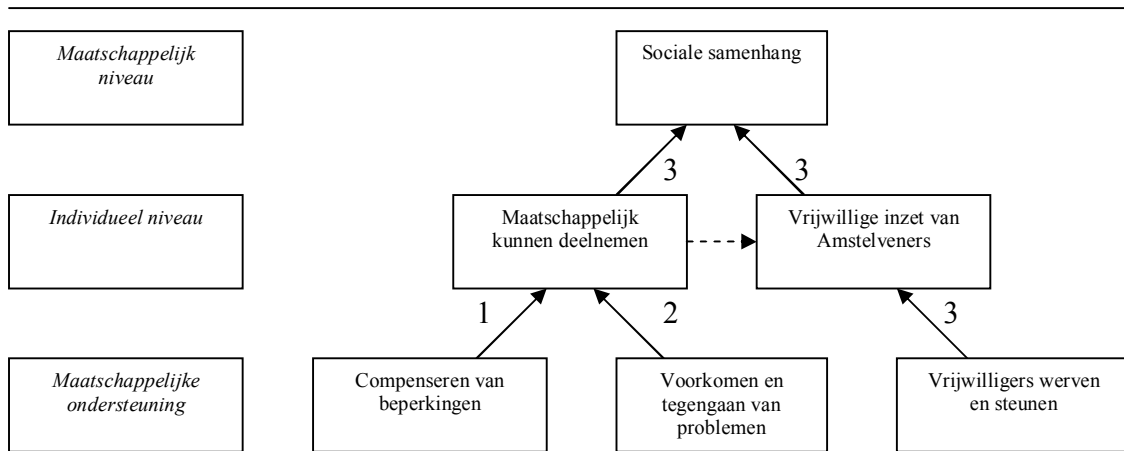
Het Wmo-beleid voor de komende jaren baseren we op de volgende visie:

“Amstelveen stelt de zelfredzaamheid van inwoners centraal zodat zij kunnen deelnemen aan de samenleving. Als mensen hiertoe door beperkingen niet in staat zijn wordt via een brede integrale aanpak naar oplossingen gezocht. Deze oplossingen sluiten zoveel mogelijk aan bij de eigen kracht en mogelijkheden van mensen en hun familie, burens, kennissen, enzovoorts. Daarnaast stelt de gemeente inwoners in staat om de sociale samenhang te versterken.”

We werken de komende jaren aan deze visie door de focus te richten op drie doelen:

1. We bevorderen de maatschappelijke deelname van Amstelveners door waar nodig lichamelijke en psychische beperkingen te compenseren.
2. We bevorderen de maatschappelijke deelname van Amstelveners door sociale en individuele problemen te voorkomen en waar nodig tegen te gaan.
3. We bevorderen de sociale samenhang.

Deze doelen zijn onderling verbonden. Door ondersteuning van Amstelveners met beperkingen of problemen kunnen ze deelnemen in de samenleving. Dat kan onder andere betekenen dat zij zich vrijwillig inzetten voor anderen, voor hun wijk of buurt, voor de sportvereniging, enzovoorts. Als mensen actiever betrokken zijn bij hun wijk of buurt en elkaar meer helpen, als mensen met beperkingen zich vrijer kunnen bewegen, en als mensen minder sociale en individuele problemen hebben, dan werkt dat positief door op de sociale samenhang in de leefomgeving. In schema ziet dit er als volgt uit:

Figuur 2: Doelenboom van de Wmo.

In hoofdstukken 4 en 5 beschrijven we wat we met doelen 1 en 2 willen bereiken en hoe we dat willen doen. Ten aanzien van doel 3 spelen momenteel veel ontwikkelingen. De gemeente wil hiermee zorgvuldig omgaan en tot goede oplossingen komen. Daarom wordt in 2012 een separate nota opgesteld over het bevorderen van sociale samenhang.

3. Context

We benoemen kort enkele maatschappelijke trends, kenmerken van Amstelveen en Amstelveens beleid waar deze Wmo-nota op aansluit. Vervolgens schetsen we relevante wettelijke ontwikkelingen.

Maatschappelijke trends

Naar verwachting wordt er in toenemende mate een beroep gedaan op mantelzorgers, vrijwilligers, zorg- en welzijnsvoorzieningen. Ook stijgt de vraag naar een geschikte woon- en leefomgeving voor ouderen en mensen met beperkingen. Hiervoor zijn diverse maatschappelijke oorzaken:

- Door de economische crisis hebben veel inwoners, maatschappelijke instellingen en de overheid minder te besteden.
- Nederland maakt een ontwikkeling door van verzorgingsstaat naar participatiemaatschappij. Mensen moeten meer dan voorheen gebruik maken van hun eigen netwerken en sociale verbanden. Zelfregie en zelfredzaamheid moeten centraal komen te staan.
- Meer mensen met beperkingen blijven zelfstandig wonen.
- Door de groei en vergrijzing van de Nederlandse bevolking zal het aantal chronisch zieken zeker tot 2025 sterk toenemen. Intussen dreigt een tekort aan personeel in de zorg.

Kenmerken van Amstelveen

- Amstelveen is een relatief vergrijsde stad. Bijna één op de vijf Amstelveense inwoners (19%) is 65 jaar of ouder, terwijl dat in Nederland als geheel 15% is. Prognoses laten zien dat Amstelveen steeds verder vergrijst. De vraag naar welzijns-, zorg- en woonvoorzieningen ligt vanwege deze bevolkingsopbouw naar verwachting hoger dan gemiddeld.
- Er is een relatief rijke en hoog opgeleide bevolking, waardoor relatief veel inwoners zelf de voorwaarden voor hun maatschappelijke deelname kunnen regelen en/of betalen.
- Het echte “buurtgevoel” is niet (overtuigend) aanwezig in Amstelveen. De meerderheid van de inwoners vindt wel dat zij in een buurt woont waar men op een prettige manier met elkaar omgaat en waar men zich thuis voelt, de meeste inwoners willen dan ook niet uit hun buurt verhuizen. Maar over gezelligheid, saamhorigheid en bekendheid met de burens is men minder enthousiast.
- 40% van de inwoners is volgens de Stadspeiling 2011 in het voorgaande jaar in een van de Amstelveense wijkcentra geweest. Ouderen bezoeken de wijkcentra vaker dan jongeren. Volwassenen en inwoners uit het zuiden van Amstelveen komen vaker in een wijkcentrum dan inwoners uit het noorden.
- 26% van de Amstelveeners verricht vrijwilligerswerk, 20% verricht mantelzorg.

Amstelveense beleid

Het Wmo-beleid heeft raakvlakken met ander Amstelveens beleid zoals het volksgezondheidsbeleid, het jeugdbeleid, het integraal veiligheidsbeleid en het woonbeleid. Ontwikkelingen op die terreinen zijn in meer of mindere mate van invloed op de resultaten van het Wmo-beleid. Daarnaast zijn de volgende beleidsdocumenten sterk richtinggevend voor deze Wmo-nota:

- College uitvoeringsprogramma 2010-2014. Het college heeft met het ‘College uitvoeringsprogramma 2010-2014’ de volgende politieke uitgangspunten benoemd die richtinggevend zijn voor deze Wmo-nota: *‘Amstelveen is een voor alle bewoners vitale stad waarin iedereen goed toegang vindt tot kwalitatief goede maatschappelijke voorzieningen. Maatschappelijke participatie, zelfredzaamheid, eigen verantwoordelijkheid en een sterke sociale infrastructuur zijn leidend. Pas als blijkt dat mensen vanwege beperkingen niet zelf een voorziening kunnen treffen is er een rol voor de overheid. Uitgangspunt is dat de kwetsbare doelgroep wordt ontzien en ondersteund.’*
- Nota Herijking welzijnsbeleid. De nota Herijking Welzijnsbeleid van oktober 2010 benoemt de inhoudelijke uitgangspunten voor het welzijnsbeleid en vormt daarmee de kapstok voor vernieuwing en ombuigingen van het welzijnsbeleid. De centrale gedachte uit die nota is geheel in lijn met het bovenstaande politieke uitgangspunt van het College. Het welzijnswerk moet op basis van de nota Herijking Welzijnsbeleid:
 - gericht zijn op ondersteuning van kwetsbare inwoners;
 - nadrukkelijk de eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden van inwoners aanspreken, in plaats van de verantwoordelijkheid over te nemen;
 - meer outreachend gaan werken (verbinden, koppelen, bewegen in en een beroep doen op bestaande sociale netwerken);
 - leiden tot meer onderlinge samenwerking tussen professionals en gebruikmaking van elkaars expertise en voorzieningen;
 - de maatschappelijke effecten van het welzijnswerk meten.
- Nota jeugdbeleid. In de nota Jeugdbeleid 2011-2015 is aangegeven dat Amstelveen ongeveer 22.000 kinderen en jongeren tussen 0 en 23 jaar telt. Hiervan heeft 15% op een bepaald moment een grotere vorm van zorg of begeleiding nodig. Preventieve jeugdzorg omvat een groot deel van het voorkomen en bieden van deze zorg of begeleiding. De volgende doelen zijn benoemd voor de periode 2011-2015:
 - Voldoende en goed toegankelijke jeugdzorg, van licht tot zwaar en van algemeen tot specifiek. Met andere woorden: er moet sprake zijn van een zorgcontinuüm.
 - Gebruik maken van evidence based programma’s.
 - Vermindering instroom in zwaardere (geïndiceerde) zorg.
 - Meer benutten van de eigen kracht van gezinnen.
 - Kind en gezin krijgen op maat toegesneden zorg.
 - Goede zorgcoördinatie, samenwerking tussen partijen.
 - Goede (regionale) voorbereiding op de overdracht van alle onderdelen van de niet-preventieve jeugdzorg aan de gemeenten in de periode 2014-2016.
- Het regionale OGGZ-beleidskader. Het beleid voor de regio Amstelland en Meerlanden op het terrein van de Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ)

- is eind 2008 neergelegd in het document ‘De OGGZ: structuur in een netwerk’. Hoewel onze samenwerking in de OGGZ sindsdien is verkleind tot de regio Amstelland, is dit document richtinggevend gebleven voor het OGGZ-beleid binnen de regio Amstelland. Centrale punten zijn de rol van het Meldpunt Zorg en Overlast, de afdeling Vangnet en Advies van de GGD en het sociale steunteam, gebiedsgericht werken en de samenhang met lokale loketten en voorzieningen.
- Woonvisie. In 2011 is de nieuwe woonvisie ‘Wonen in Amstelveen: Doorstroming en Duurzaamheid’ vastgesteld. De woonvisie behandelt onder andere de woon-component op het terrein van Wonen, Welzijn en Zorg, de terugkeer uit maatschappelijke opvang en jeugdzorg, en de preventie van huisuitzettingen.

Wettelijke ontwikkelingen

- De functies Begeleiding Individueel en Begeleiding Groep (dagbesteding) worden overgeheveld vanuit de AWBZ naar de Wmo. De precieze voorwaarden zijn nog niet duidelijk. Het lijkt erop dat de compensatieplicht van de Wmo wordt uitgebreid door de resultaten van begeleiding te omschrijven. Dit betekent dat de gemeente ook ondersteuning moet bieden *zodat een burger dagelijkse levensverrichtingen kan uitvoeren, het persoonlijk leven structureert en daarover regie voert*. Vanaf 2011 bereidt Amstelveen zich voor op de nieuwe taken die hiermee samenhangen. Een deel van deze voorbereiding vindt plaats in samenwerking met de andere gemeenten in de regio Amstelland-Meerlanden. 2013 wordt een overgangsjaar: gemeenten worden dan verantwoordelijk voor de nieuwe instroom. In 2014 worden gemeenten verantwoordelijk voor de bestaande cliënten.
- Gemeenten zijn nu alleen verantwoordelijk voor de *preventieve* jeugdzorg. Zij worden verantwoordelijk voor de uitvoering van de *gehele* zorg voor kinderen, jongeren en hun opvoeders. Nu valt deze zorg nog naast gemeenten onder het Rijk, de Stadsregio Amsterdam, AWBZ en Zorgverzekeringswet. Uiterlijk in 2016 zijn alle onderdelen van de jeugdzorg overgeheveld naar de gemeenten. De gemeente Amstelveen bereidt zich met de andere Amstelland-gemeenten, Haarlemmermeer, de Stadsregio Amsterdam, de GGD, Bureau Jeugdzorg en hulpverlenende instellingen voor op de veranderingen.
- De afgelopen jaren is jurisprudentie opgebouwd over de reikwijdte van het compensatiebeginsel, de ‘hardste’ juridische verplichting van de Wmo waar ook het meeste geld in omgaat. Kern is dat gemeenten zich altijd goed op de hoogte moeten stellen van de persoonlijke situatie van de cliënt, en dat het resultaat (maatschappelijke deelname) en niet de voorziening centraal staat.

4. Doel 1: Bevorderen van maatschappelijke deelname door het compenseren van lichamelijke en psychische beperkingen

4.1. Visie

Voor alle inwoners van Amstelveen is het belangrijk dat zij zo lang mogelijk en zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen en meedoen in de samenleving. Daarbij is het wenselijk dat zij zo veel mogelijk de regie over het eigen leven kunnen behouden. Voor bepaalde groepen Amstelveners is dit vanwege ouderdom of beperkingen echter geen vanzelfsprekendheid. Daarom is het beleid er op gericht om **waar nodig passende ondersteuning te organiseren, zodat intensievere of zwaardere hulp voorkomen wordt**. Met passende ondersteuning worden lichamelijke en psychische beperkingen gecompenseerd zodat deelname aan de maatschappij mogelijk is.

Volgens de wet (Wmo) zijn inwoners in staat om maatschappelijk deel te nemen als zij:

- een huishouden kunnen voeren; en
- zich kunnen verplaatsen in en om de woning; en
- zich lokaal kunnen verplaatsen per vervoermiddel; en
- medemensen kunnen ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan kunnen gaan.

De VNG, CG-raad en CSO¹ willen een stap verder gaan dan de wet. Zij stellen voor om in gemeentelijk beleid en gemeentelijke verordeningen de resultaten van compensatie (en daarmee van gemeentelijke verplichtingen) te verruimen. De gemeente zou er bijvoorbeeld verantwoordelijk voor kunnen worden gesteld dat inwoners beschikken over goederen voor primaire levensbehoeften, dat ze beschikken over schone, draagbare en doelmatige kleding, en dat ze thuis kunnen zorgen voor kinderen die tot het gezin behoren. Hoewel dit wenselijke situaties zijn die in veel gevallen via de wettelijke resultaten worden bereikt, gaat Amstelveen niet zo ver dat deze nieuwe resultaten tot de gemeentelijke verantwoordelijkheid op grond van de Wmo wordt gerekend. Dit zou namelijk tot financiële problemen kunnen leiden.

Om beperkingen te compenseren blijft het Amstelveense Wmo-beleid daarom zo dicht mogelijk bij de wettekst. Dit betekent het volgende:

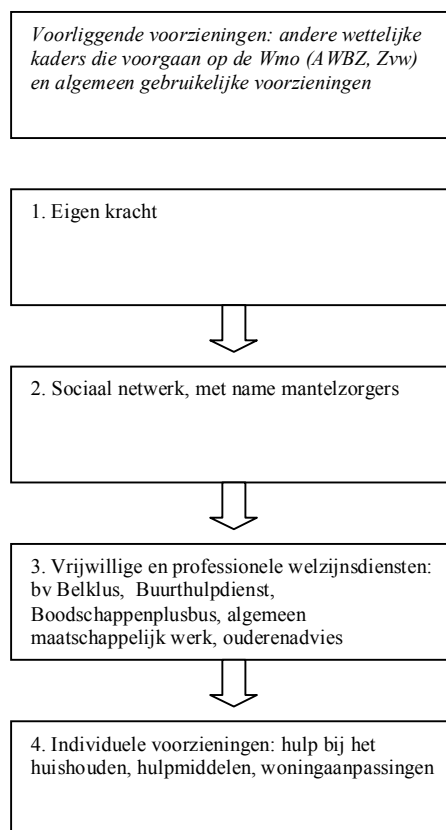
- Daadwerkelijke maatschappelijke deelname is de eigen verantwoordelijkheid van inwoners, met maatschappelijke ondersteuning creëren we slechts de voorwaarden.
- Als aan bovenstaande vier voorwaarden is voldaan, houdt de compensatie op. Als inwoners dan nog steeds niet maatschappelijk deelnemen, dan zijn de redenen daarvoor niet per se een gemeentelijke verantwoordelijkheid.
- De wet stelt niet dat we voor het ontmoeten per se welzijnsactiviteiten of accommodaties nodig hebben, of dat de overheid hierin iets moet subsidiëren.

¹ VNG = Vereniging Nederlandse gemeenten; CG-raad = Chronisch Zieken en Gehandicapten Raad, CSO = koepel van ouderenorganisaties.

Om beperkingen zo effectief en efficiënt mogelijk te compenseren, organiseren we samenhang tussen de werkzaamheden op de volgende domeinen die in de vorige Wmo-nota onderscheiden zijn:

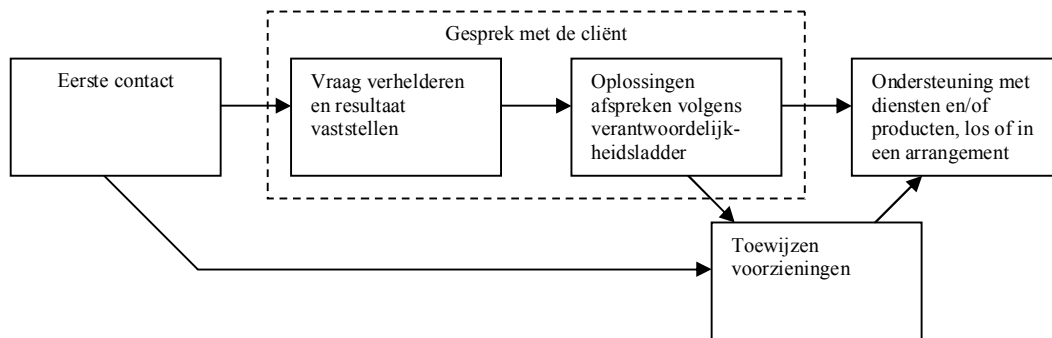
- Wonen welzijn zorg
- De zorgzame stad (mantelzorg, vrijwillige inzet, herijkt welzijn)
- Wmo-loket
- Individuele voorzieningen

De rode draad in deze samenhang is de verantwoordelijkheidsladder, zie onderstaand figuur 3. De verantwoordelijkheidsladder schetst verschillende typen oplossingen met een hiërarchie in voorkeur: de volgende type oplossing is pas een optie als de voorgaande type oplossing niet toereikend is. Op de bovenstaande domeinen is de laatste jaren een breed scala aan oplossingen ontwikkeld, die zoveel mogelijk in samenhang moeten worden ingezet. Denk bijvoorbeeld aan respijtzorg voor mantelzorgers, inzet van de buurthulpdienst, ouderenadvies of het verstrekken van een rolstoel. Door middel van die samenhang willen we beperkingen zo effectief en efficiënt mogelijk compenseren.

Figuur 3: de Amstelveense verantwoordelijkheidsladder bij het compenseren van beperkingen.

Het uitgangspunt is dat we tot oplossingen volgens deze verantwoordelijkheidsladder komen, tenzij dit niet efficiënt is. Waar het efficiënt is volgen we in het contact met de cliënt² het traject van vraagverheldering en het komen tot oplossingen via een persoonlijk gesprek (zie figuur 4). Zowel professionals van instellingen als medewerkers van het Wmo-loket en het team Voorzieningen Gehandicapten en Ouderen van de gemeente doorlopen dit traject in hun contact met de cliënt.

Figuur 4: het traject van eerste contact tot ondersteuning in eenvoudige vorm.

4.2. Ondersteuning buiten het kader van de Wmo

Wat is ondersteuning buiten het kader van de Wmo?

Er zijn allerlei manieren waarop inwoners met beperkingen gesteund kunnen worden. We noemen de volgende:

- Wettelijk voorliggende voorzieningen. Deze gaan op basis van de wet (Wmo) voor op Wmo-voorzieningen. Te denken valt hierbij aan voorzieningen op grond van de Zorgverzekeringswet, de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, de Wet op de kinderopvang en de verschillende arbeidsongeschiktheidswetten. Als een wettelijk voorliggende voorziening het probleem kan oplossen, is er geen aanspraak op maatschappelijke ondersteuning op grond van de Wmo.
- Algemeen gebruikelijke voorzieningen. Dit zijn voorzieningen die normaal in winkels te koop zijn. Deze voorzieningen zijn niet speciaal bedoeld voor mensen met een beperking. Wat hier onder valt verschuift in de tijd.
- Inclusief beleid. Dit verwijst naar de manier van denken en werken waarin op allerlei terreinen aan mensen met beperkingen wordt gedacht, zodat bijvoorbeeld de openbare ruimte, accommodaties, informatie en communicatie geschikt of bereikbaar zijn voor mensen met een beperking.
- Woonvoorzieningen. Voor mensen die minder goed zelfstandig kunnen wonen zijn er diverse vormen van begeleid wonen, er zijn speciale woonvormen, en er worden levensloopbestendige woningen gebouwd. Hierdoor kunnen deze mensen langer zelfstandig blijven wonen.

² 'Inwoner' is iedere zelfstandig wonende burger van Amstelveen, een 'cliënt' is iemand die op maat gesneden ondersteuning krijgt.

Wat willen we bereiken?

- Ouderen en mensen met beperkingen kunnen zo goed mogelijk, zo lang mogelijk en zo zelfstandig mogelijk wonen en meedoen in de samenleving. Zij kunnen hierbij de regie over hun eigen leven behouden. Dit onderzoeken we periodiek door ze steekproefsgewijs hier naar te vragen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Gemeente en instellingen blijven adequaat verwijzen naar wettelijk voorliggende voorzieningen en naar algemeen gebruikelijke voorzieningen.
- Naar aanleiding van jurisprudentie blijft de gemeente toetsen of individuele Wmo-voorzieningen voortaan kunnen worden beschouwd als algemeen gebruikelijke voorzieningen.
- De gemeente blijft in het beleid en de uitvoering op alle relevante terreinen (bijvoorbeeld vervoer, vastgoed, wijkbeheer) letten op de effecten daarvan op de maatschappelijke deelname van mensen met beperkingen.
- Om ouderen te stimuleren om door te stromen naar een voor hen meer geschikte of passende woning, voeren corporaties het project 'Maatwerk voor Ouderen' uit, ook wel 'van Groot naar Beter' genoemd. Bewoners krijgen in dit kader alternatieve woonruimte en een verhuiskostenvergoeding aangeboden. Verder geeft Vita voorlichting aan senioren die eigenaar/bewoner zijn over verhuizen naar een meer geschikte of passende woning.
- De komende jaren zullen zorginstellingen en corporaties de realisatie van wooncomplexen in de nabijheid van zorginstellingen afronden. Vervolgens zal de aandacht meer komen te liggen op de aanpassing van de bestaande woningvoorraad. Corporaties zullen, naast complexgerichte maatregelen, op verzoek van individuele huurders, aanpassingen in de woning doorvoeren die het langer zelfstandig wonen vergemakkelijken. Deze aanpassingen behoren dan tot een 'pluspakket' dat corporaties tegen betaling aan bewoners bieden, bovenop de woningaanpassingen op grond van de Wmo.
- De gemeente overlegt geregeld met het zorgkantoor over wachtlijsten voor intramurale zorginstellingen, en over de consequenties van die wachtlijsten voor de dienstverlening aan de betrokkenen.

4.3. Het Wmo-loket

Wat is het Wmo-loket?

Amstelveners moeten op eenvoudige wijze zelfstandig hun weg kunnen vinden naar voorzieningen op de terreinen van wonen, welzijn en zorg. Indien zij zelf niet weten waar ze moeten zijn, kunnen ze voor informatie, advies of een gerichte doorverwijzing terecht bij het Wmo-loket van de gemeente. Ze hoeven slechts één loket te bezoeken om te worden voorzien van informatie, advies, vraagverheldering of indicatiestelling over

allerlei zaken op het terrein van wonen, welzijn en zorg. Het Wmo-loket is het loket voor (aan)vragen over inkomensondersteuning (Werk & Inkomen), schuldhulpverlening, urgente woonzaken, voorzieningen voor gehandicapten en ouderen, hulp bij de huishouding, leerlingenvervoer en de gehandicaptenparkeerkaart.

Bewoners kunnen op verschillende manieren terecht bij het Wmo-loket:

- digitaal (via www.amstelveen.nl)
- telefonisch (020 – 540 49 11)
- fysiek (Raadhuis, Laan Nieuwer Amstel 1)

Wat willen we bereiken?

- Goede kwaliteit van de dienstverlening.
- De tevredenheid van cliënten over de bejegening en afhandeling van vragen wordt tweejaarlijks gemeten en we verwachten een 7.
- De uitgangspunten voor de dienstverlening (bijvoorbeeld korte wachttijden, telefonische bereikbaarheid) worden behaald.
- Instellingen zijn tevreden over de samenwerking met het Wmo-loket en het team Voorzieningen Gehandicapten en Ouderen, en vice versa. Deze samenwerking wordt geregeld in het WWZ-platform besproken (zie paragraaf 7.1).

Wat gaan we daarvoor doen?

- Bij het Wmo-loket kunnen inwoners allerlei vragen over wonen, zorg en welzijn stellen. Als het nodig is werken het Wmo-loket en externe partijen (Vita, Cardanus, MEE, Mantelzorg Steunpunt) samen voor een adequate afhandeling van (ondersteunings)vragen.
- Alle contacten met cliënten per telefoon en aan de balie worden vastgelegd in een cliëntvolgsysteem.
- Medewerkers van verschillende vakafdelingen blijven rouleren in het Wmo-loket.
- Er wordt doorlopend naar praktische oplossingen gezocht om de werkwijze te verbeteren en de samenwerking met andere partijen te bevorderen. Een bedrijfskundige evaluatie van het Wmo-loket in 2011 biedt hiervoor een aantal suggesties.
- De digitale sociale kaart (<http://www.lokaalloket.nl/amstelveen/>) en de informatie over de Wmo op de gemeentelijk website (<http://www.amstelveen.nl/wmo>) voldoen in de huidige vorm onvoldoende voor medewerkers van het Wmo-loket en instellingen. Er is geen zicht op de bruikbaarheid voor inwoners. De gemeente neemt in 2012 een besluit over periodiek onderhoud, sterke vereenvoudiging of stopzetting van deze communicatiekanalen.

Personele inzet

- Om de kwaliteit van het Wmo-loket verder te verbeteren is het nodig om alle contacten met cliënten vast te leggen in een cliëntvolgsysteem. Dit betekent een beperkte uitbreiding van de formatie.
- Het aantal contacten met inwoners blijft ongeveer gelijk ten opzichte van 2010, zo'n 19.300 per jaar. De personele inzet blijft hiervoor gelijk.

4.4. Sociaal netwerk, met name mantelzorgers

Wat zijn mantelzorgers?

In de ontwikkeling van verzorgingsstaat naar participatiemaatschappij waarin wij ons nu bevinden, worden mensen meer aangewezen op hun eigen sociale netwerken om hun leven in te richten en effectief met hun problemen om te gaan. Binnen die sociale netwerken hebben mantelzorgers een centrale plaats. Mantelzorgers zijn mensen die langdurig en onbetaald zorgen voor een oudere, zieke of gehandicapte met wie zij een persoonlijke en emotionele relatie hebben.

Wat willen we bereiken?

- Mantelzorgers zijn in staat om mee te doen in de samenleving. De wet (Wmo) noemt mantelzorgers specifiek als categorie voor wie de gemeente beleid moet maken over maatschappelijke ondersteuning. Bij veel mantelzorgers staat de deelname aan de samenleving onder druk door de intensieve zorg die zij als mantelzorgers verlenen en door hun (dreigende) overbelasting.
- Voorkomen en tegengaan van overbelasting van mantelzorgers. Uit gegevens van andere gemeenten en uit landelijke cijfers blijkt dat een groot deel van de mantelzorgers overbelast is. Er is geen zicht op de overbelasting in Amstelveen. Het aantal overbelaste mantelzorgers wordt daarom met ingang van 2013 met de stadspeiling eens in de twee jaar gemeten. In 2013 bepaalt de gemeente wat een gewenste en haalbare ontwikkeling is ten aanzien van het aantal overbelaste mantelzorgers. Het aantal overbelaste mantelzorgers wordt vervolgens de belangrijkste indicator voor de effectiviteit van de ondersteuning van mantelzorgers.
- De tevredenheid van mantelzorgers over hun ondersteuning wordt tweejaarlijks gemeten, we verwachten een 7.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Mantelzorgers krijgen waar nodig adequate ondersteuning. Dit betekent:
 - Mantelzorgers zorgen zoveel mogelijk zelf voor de balans tussen draaglast en draagkracht.
 - De ondersteuning dient vooral om overbelasting te voorkomen of tegen te gaan.

- De ondersteuning kan bestaan uit het aanbod van het Mantelzorg Steunpunt (waaronder respijtzorg), maar bijvoorbeeld ook uit huishoudelijke hulp, klussenhulp van Belklus, bijzondere bijstand of extra kinderopvang.
- De gemeente verleent jaarlijks subsidie aan het Mantelzorg Steunpunt voor de basisfuncties van de mantelzorgondersteuning³. Het Mantelzorg Steunpunt is herkenbaar als centraal punt voor vragen over mantelzorg(ondersteuning), en hier is de aanwezige kennis en deskundigheid gebundeld.
- Indien blijkt dat op onderdelen extra ondersteuning van mantelzorgers nodig is, kan die ondersteuning ook door andere partijen geleverd worden. De gemeente financiert extra ondersteuning in principe als de uitvoerder aantoont dat het de totale kosten voor de gemeente verlaagt. Bijvoorbeeld als door inzet van een eigen kracht conferentie het sociale netwerk beter wordt betrokken bij de hulp, en de professionele hulp bij het huishouden hierdoor afneemt of wordt uitgesteld.
- Het Mantelzorg Steunpunt meet met ingang van 2012 jaarlijks wat de ondersteuning van mantelzorgers bijdraagt aan het tegengaan van overbelasting.
- In de Stadspeiling wordt met ingang van 2013 het aantal overbelaste mantelzorgers tweejaarlijks gemeten.
- In de indicatiestelling voor individuele Wmo-voorzieningen blijft de gemeente voldoende rekening houden met de draaglast en draagkracht van aanwezige mantelzorgers. Wat ‘voldoende’ is, kan van geval tot geval verschillen.
- De gemeente streeft naar een besluit in 2012 van de gemeente en/of het zorgkantoor over een logeerfaciliteit voor mantelzorgers of hun verzorgden (bijvoorbeeld bij zorginstellingen) en over de inzet van vrijwilligers hierbij.

Wat betaalt de gemeente?

- De hoogte van de subsidie voor het Mantelzorg Steunpunt blijft in beginsel op basisniveau (€ 140.000 per jaar).
- Een extra ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers door wie dan ook is alleen subsidiabel als het de kosten voor de gemeente in totaal verlaagt.
- De inzet van de gemeente Amstelveen is om de kosten van de ondersteuning van mantelzorgers te dragen samen met andere partijen die in financiële zin van deze ondersteuning profiteren. De gemeente treedt daarom in overleg met het zorgkantoor zodat het zorgkantoor vanaf 2013 de ondersteuning gaat betalen van mantelzorgers en zorgvrijwilligers bij mensen die wonen in zorginstellingen. De gemeente betaalt dit namelijk niet meer. De reden is als volgt. Mantelzorg en

³ Basisfuncties van mantelzorgondersteuning: informatie, advies en begeleiding, emotionele steun, praktische hulp, respijtzorg, en financiële steun.

vrijwilligerswerk dat in zorginstellingen wordt verleend, verlagen de zorgkosten van die instellingen. Daarom zou ook de ondersteuning van deze mantelzorgers en vrijwilligers tot de verantwoordelijkheid van die zorginstellingen moeten behoren. Om de financiering van de ondersteuning goed te verdelen, houden de ondersteunende instellingen (bijvoorbeeld het Mantelzorg Steunpunt) aan de hand van de cliëntgegevens bij voor welk gedeelte van de ondersteuning de gemeente bijdraagt, en voor welk gedeelte andere partijen bijdragen.

4.5. Welzijnsdiensten

Wat verstaan we onder welzijnsdiensten?

Welzijnsdiensten zijn op grond van de nota Herijking Welzijnsbeleid (vastgesteld in het najaar van 2010) primair bedoeld voor kwetsbare inwoners. Welzijnsdiensten kunnen op eenvoudige wijze, zonder een ingewikkelde aanvraagprocedure, verkregen of gebruikt worden. Een welzijnsdienst is dus per definitie geen individuele voorziening en de Wmo-regels rond eigen bijdragen/eigen aandeel gelden niet. We onderscheiden twee categorieën van welzijnsdiensten:

1. Welzijnsdiensten die door vrijwilligers worden geleverd.
2. Welzijnsdiensten die door professionals worden geleverd.

In dit hoofdstuk gaan we in op welzijnsdiensten die de maatschappelijke deelname van kwetsbaren direct of indirect bevorderen. Professionele en vrijwillige welzijnsdiensten die de sociale samenhang bevorderen, behandelen we in een separate nota. Enkele welzijnsdiensten vallen niet onder deze Wmo-nota. Voor kinderwerk en tienerwerk vormt de nota Jeugdbeleid het beleidskader, maatschappelijke stages zijn een wettelijke plicht, los van de Wmo.

Voorbeelden van vrijwillige welzijnsdiensten die de maatschappelijke deelname van kwetsbaren direct bevorderen, zijn:

- Gespecialiseerde vrijwilligers
- Buurthulpdienst
- Belklus
- Boodschappenplusbus
- Activiteiten van vrijwilligersorganisaties die mogelijk maken dat mensen met beperkingen ‘medemensen kunnen ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan kunnen gaan’.

Voorbeelden van vrijwillige welzijnsdiensten die de maatschappelijke deelname van kwetsbaren indirect bevorderen, zijn:

- Collectieve belangenbehartiging voor ouderen en mensen met beperkingen.
- Activiteiten van vrijwilligersorganisaties die de maatschappelijke deelname bevorderen van kwetsbare mensen zonder beperkingen.

Voorbeelden van professionele welzijnsdiensten die ten dele of met name gericht zijn op het bevorderen van de maatschappelijke deelname van kwetsbaren, zijn:

- Ouderenadvies

- Maatschappelijk werk
- Diensten Wonen met Zorg: diverse algemene voorzieningen voor kwetsbare mensen waaronder bijvoorbeeld coördinatie van de Buurthulpdienst en van de gespecialiseerde vrijwilligers.

Wat willen we bereiken?

- Er is voldoende aanbod van en er zijn voldoende (bereikbare) accommodaties voor welzijnsdiensten die gericht zijn op kwetsbare Amstelveners. Te denken valt aan wijkcentra, en aan accommodaties in of dicht bij complexen waar veel ouderen zelfstandig wonen, al dan niet gelabeld als Wonen met Dienstverlening.
- Professionele instellingen die welzijnsdiensten leveren, maken tenminste aannemelijk dat door hun inzet het beroep op duurdere Wmo-ondersteuning minder wordt.
- Vrijwilligersorganisaties dragen bij aan maatschappelijke deelname van kwetsbaren met:
 - activiteiten waardoor mensen met beperkingen ‘medemensen kunnen ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan kunnen gaan’;
 - collectieve belangenbehartiging van kwetsbaren en ouderen;
 - activiteiten die de maatschappelijke deelname bevorderen van kwetsbare mensen zonder beperkingen.
- De tevredenheid van cliënten/gebruikers van welzijnsdiensten is naar verwachting een 7. Dit wordt periodiek gemeten door instellingen en vrijwilligersorganisaties die welzijnsdiensten leveren.

Wat gaan we daarvoor doen?

- De inzet op het brede palet aan welzijnsdiensten wordt voortgezet, voor zover deze welzijnsdiensten effectief en efficiënt bijdragen aan het compenseren van beperkingen.
- Creativiteit waarmee welzijnsdiensten gevonden of gecreëerd worden is essentieel. Zo blijkt uit ervaringen elders in het land dat er geschikte welzijnsdiensten ontstaan als verschillende groepen mensen bij elkaar gebracht worden en zij ‘iets’ voor elkaar kunnen betekenen. Ook blijkt dat een goede kennis van mogelijkheden op wijk- en buurtniveau behulpzaam is bij het vinden van geschikte oplossingen buiten het standaard aanbod aan dienstverlening. In het kader van het herijkte welzijnsbeleid hebben welzijnsinstellingen expliciet de opdracht om deze hulpbronnen ‘creatief’ aan te boren.
- Mensen met een uitkering van de gemeente vragen we om een maatschappelijke tegenprestatie naar vermogen. Zodra hiervoor de wettelijke mogelijkheden zijn gevormd, krijgt deze ‘vraag’ een verplicht karakter. Als ‘vrijwilligerswerk’ deel uitmaakt van het reïntegratietraject, kan dat vrijwilligerswerk worden ingezet voor het compenseren van beperkingen van anderen. Het moet dan wel passend zijn bij

de specifieke situatie, de uitkeringsgerechtigde moet hiervoor voldoende gemotiveerd zijn en er mag geen sprake zijn van verdringing op de arbeidsmarkt. De klantmanager voert de regie over het reïntegratietraject. In samenspraak met de klant en een welzijnsorganisatie wordt een traject naar vrijwilligerswerk uitgezet.

- Het aantal vrijwilligers dat bijdraagt aan het compenseren van beperkingen stijgt in de periode 2013 t/m 2015. Dit wordt tweejaarlijks gemeten in de stadspeiling. In 2013 vindt een nulmeting plaats en wordt een concrete streefwaarde bepaald.
- Vanaf 2012, en waar nodig eerder, wordt per wijk bekeken welke accommodaties gebruikt worden voor welzijnsdiensten. De gemeente, inwoners, instellingen en verhuurders hebben hier een rol in. Het gaat hierbij zowel om accommodaties die gericht zijn op het bevorderen van de maatschappelijke deelname van kwetsbaren (zie dit hoofdstuk), als om accommodaties die gericht zijn op het bevorderen van sociale samenhang.

Wat betaalt de gemeente?

- De gemeente kan subsidies verstrekken voor activiteiten van vrijwilligersorganisaties die de maatschappelijke deelname van kwetsbaren direct of indirect bevorderen.
- De gemeente verstrekt indien nodig subsidie voor professionele ondersteuning van activiteiten van vrijwilligersorganisaties, als deze activiteiten de maatschappelijke deelname van kwetsbaren direct of indirect bevorderen. De professionele ondersteuning van dergelijke activiteiten kan langer dan een jaar duren.
- De inzet van de gemeente Amstelveen is om de kosten van werving en ondersteuning van vrijwilligers te dragen met andere partijen die hier in financiële zin van profiteren. De gemeente treedt daarom in overleg met het Zorgkantoor en de zorgaanbieders zodat deze vanaf 2013 de ondersteuning gaan betalen van vrijwilligers die met hun inzet de formele zorg op grond van de AWBZ verlichten en niet specifiek Amstelveens zijn. Denk bijvoorbeeld aan vrijwilligerswerk voor de volgende organisaties voor zover het bijdraagt aan de AWBZ-zorg: Sinai, Zonnehuis, Brentano, Nieuw Vredeveld, Beth Shalom of Ons Tweede Thuis. Dit vrijwilligerswerk is uitermate belangrijk. Het financieren van de werving en de ondersteuning van deze vrijwilligers zien wij echter niet als een taak voor de gemeente, maar voor (de financiers van) de zorginstellingen.
- Voor welzijnsdiensten gericht op het compenseren van beperkingen en voor vrijwilligersorganisaties die bijdragen aan de maatschappelijke deelname van kwetsbaren is jaarlijks € 3,5 mln beschikbaar.
- Kosten voor het meten van de effectiviteit, efficiëntie en klanttevredenheid van professionele welzijnsdiensten vallen binnen de reguliere subsidie. Hiervoor

verstrekkt de gemeente in principe geen extra financiering. Enerzijds worden hierdoor (iets) minder diensten verleend, maar anderzijds zullen deze diensten zich hierdoor sterker richten op het compenseren van beperkingen.

- Als de uitgaven voor welzijnsdiensten niet tot besparingen op individuele Wmo-voorzieningen leiden of als dit effect onvoldoende aannemelijk wordt gemaakt, dan zal de gemeente deze uitgaven heroverwegen.

4.6. Individuele Wmo-voorzieningen

Wat zijn individuele Wmo-voorzieningen?

We kennen in Amstelveen de volgende vormen van individuele Wmo-voorzieningen:

- Woonvoorzieningen. Bijvoorbeeld drempelhulp/hellingbaan naar de voordeur, elektrische dranger bij toegangs- en tussendeuren in flatgebouwen, weghalen van drempels in de woning, stoeltraplift om de trap op en af te gaan, of tillift om het bed in en uit te komen.
- Vervoersvoorzieningen. We maken onderscheid tussen collectieve en individuele vervoersvoorzieningen. Wat collectieve vervoersvoorzieningen betreft is er in Amstelveen het Regiovervoer Amstelveen. Dit zijn taxi's of taxibusjes die toegankelijk zijn voor iedereen die hiervoor in aanmerking komt (collectief), maar alleen rijden als zich van tevoren reizigers hebben aangemeld (vraagafhankelijk). Individuele vervoersvoorzieningen zijn bijvoorbeeld aanpassingen aan de auto, tegemoetkoming in de kosten van vervoer, scootmobielen en aangepaste fietsen.
- Rolstoelen.
- Hulp bij het huishouden.
- Ondersteuning Wmo. Dit betreft ondersteuning aan een kleine groep kwetsbare inwoners die door wijzigingen in de AWBZ (de pakketmaatregelen) niet in aanmerking komen voor AWBZ-zorg, maar waarbij ook (een combinatie van) voorliggende voorzieningen niet voldoende uitkomst biedt.

Wat willen we bereiken?

- Mensen met beperkingen zijn in staat om mee te doen in de samenleving. Hiertoe voldoet de gemeente aan de wettelijke plicht om beperkingen te compenseren, bij voorkeur op goedkopere manieren dan door het verstrekken van individuele Wmo-voorzieningen.
- Het budget voor individuele voorzieningen is adequaat voor de taak ervan.
- Het proces van aanvraag, indicatie en verstrekking van individuele voorzieningen voldoet aan servicenormen die de gemeente Amstelveen zichzelf stelt. Zo zijn bijvoorbeeld de administratieve lasten zo beperkt mogelijk.
- De mensen die zich bij de gemeente aanmelden vanwege een beperking, zijn overwegend tevreden over de manier waarop oplossingen worden gevonden. Dit wordt tweejaarlijks gemeten.

- De verstrekte individuele voorzieningen voldoen aan kwaliteitsnormen die de gemeente Amstelveen met aanbieders afspreekt.
- De tevredenheid van cliënten/gebruikers van individuele voorzieningen is naar verwachting een 7. Er zijn nauwelijks klachten.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We controleren of mensen door de verstrekte individuele Wmo-voorzieningen meer meedoen in de samenleving. Hiertoe vraagt het team Voorzieningen Gehandicapten en Ouderen na een jaar bij de cliënt na of de voorziening geholpen heeft.
- De gemeente onderzoekt doorlopend in hoeverre op de individuele Wmo-voorzieningen kan worden bespaard, bijvoorbeeld door individuele Wmo-voorzieningen aan te merken als algemeen gebruikelijke voorziening waarbij indien nodig inkomensondersteuning gegeven wordt.
- De gemeente beraadt zich doorlopend op manieren om de werkwijze en de verstrekking van individuele Wmo-voorzieningen verder te verbeteren. Bijvoorbeeld door het bieden van een pakket aan oplossingen bestaande uit informele ondersteuning, welzijnsdiensten en individuele Wmo-voorzieningen, aan cliënten waarbij dit meerwaarde heeft. Maar bijvoorbeeld ook door (meer) gebruik te maken van Regelhulp en elektronische dienstverlening.
- De gemeente voert tweejaarlijks een onafhankelijk tevredenheidsonderzoek uit, in samenspraak met de adviesraden.
- De gemeente voert tweejaarlijks een onderzoek uit naar de kosten van de compensatie van beperkingen.
- De gemeente werkt aan een efficiëntere uitvoering van het verstrekken van individuele voorzieningen. Individuele voorzieningen worden daarom met een verkorte procedure toegewezen in de volgende situaties:
 - de cliënt is al voldoende bekend bij de gemeente en het gaat om een herhalingsaanvraag (herindicatie);
 - het gaat om 75 plussers met een stabiel ziektebeeld die beperkte individuele voorzieningen aanvragen;
 - het gaat om een kortdurende voorziening, bijvoorbeeld twee weken hulp bij het huishouden na ziekenhuisopname;
 - een externe partij (behandelaar bijvoorbeeld) heeft zeer specifiek aangegeven wat nodig is en er doen zich geen andere problemen voor.
- De gemeente onderzoekt in 2012 of uitvoerende partijen (bijvoorbeeld welzijnswerkers) iets kunnen betekenen in de indicatiestelling van lichte Wmo-voorzieningen. Dit zou mogelijk de dienstverlening kunnen verbeteren en administratieve lasten kunnen verminderen.

- Aan leveranciers van hulpmiddelen wordt bij de aanbesteding gevraagd om in hun offerte aan te geven hoe ze de deelname van uitkeringsgerechtigden aan de arbeidsmarkt willen bevorderen (social return).

Wat betaalt de gemeente?

Momenteel bedragen de kosten voor individuele Wmo-voorzieningen € 11,4 miljoen. Gebruikers van deze voorzieningen dragen voor € 1,8 miljoen bij in de kosten, via de zogenaamde ‘eigen bijdragen’. De kosten voor de gemeente bedragen dus jaarlijks zo’n € 9,6 miljoen. Het budget is tot dusverre op hoofdlijnen toereikend geweest. Met deze nota handhaven wij dit budget. Voor het meten van tevredenheid en de kosten van compensatie is elke twee jaar € 25.000 additioneel beschikbaar.

5. Doel 2: Bevorderen van maatschappelijke deelname door het voorkomen en tegengaan van individuele en sociale problematiek

5.1. Visie

De individuele en sociale problemen van de meeste inwoners van Amstelveen zijn gelukkig zodanig beperkt dat zij deze zonder al te veel professionele hulp kunnen oplossen. Onder individuele problemen verstaan wij bijvoorbeeld problemen met opvoeden en opgroeien, psychosociale problematiek, verslavingsproblematiek en relatieproblemen. Onder sociale problemen verstaan wij bijvoorbeeld overlast en verloedering, waar ook anderen last van hebben.

Zowel jeugdigen als volwassenen kunnen te maken hebben met individuele of sociale problemen. Omdat de aard van de problemen en mogelijke oplossingen tussen jeugdigen en volwassenen sterk uiteenlopen, wordt er op grond van de Wmo verschillend beleid op gevoerd. Rondom jeugdigen en gezinnen heet dit 'preventieve jeugdzorg', rondom volwassenen heet dit 'Openbare geestelijke gezondheidszorg' (OGGZ). Onder de OGGZ verstaan we hier ook de maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en het verslavingsbeleid. In de praktijk zijn de grenzen hiertussen vaak niet scherp te trekken omdat de doelgroep veelal meervoudige problemen heeft.

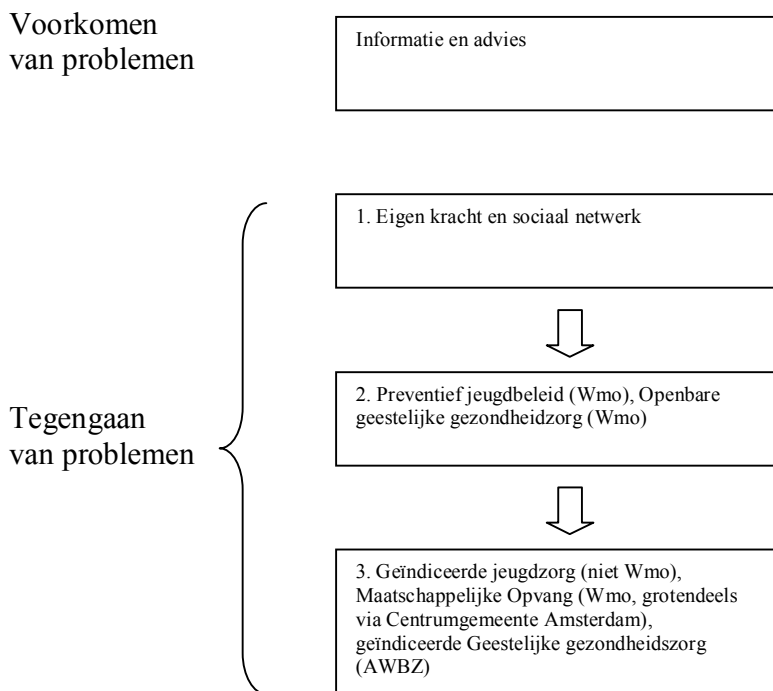
Preventieve jeugdzorg en OGGZ hebben enkele belangrijke overeenkomsten:

- ze zijn gericht op het voorkomen en tegengaan van individuele en sociale problemen;
- problemen worden aangepakt volgens de verantwoordelijkheidsladder, dus allereerst wordt uitgegaan van het zelf oplossen ervan, lukt dat niet dan is lichte ondersteuning mogelijk en pas als het echt niet anders kan, wordt zwaardere zorg ingezet;
- het uitgangspunt is: lokale en lichte begeleiding waar het kan, opschaling naar expertise op regionaal niveau waar het moet;
- er is een plek waar problemen gemeld kunnen worden en waar indien nodig coördinatie over de ondersteuning en zorg wordt gevoerd (Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), Meldpunt Zorg en Overlast);
- belangrijke vraagstukken betreffen het vroegtijdige signaleren van problemen, het uitwisselen van gegevens en de coördinatie van zorgverlening.

Daarnaast is er sprake van overlap tussen de preventieve jeugdzorg en OGGZ, vooral waar het de zorgverlening aan gezinnen betreft.

De verantwoordelijkheidsladder bij het voorkomen en tegengaan van individuele en sociale problemen lijkt sterk op de verantwoordelijkheidsladder bij het compenseren van beperkingen. In beide gevallen hebben inzet van de eigen verantwoordelijkheid en het sociale netwerk de voorkeur, en vindt bij zwaardere zorg of individuele voorzieningen een formele toetsing plaats zoals een indicatie. Het grote verschil zit in de rolverdeling: als de lichamelijke en psychische beperkingen toenemen en het zelfoplossend vermogen afneemt, wordt de rol van de *gemeente* groter. Als individuele en sociale problemen

toenemen en het zelfoplossend vermogen afneemt, krijgt de *regio* een grotere rol. Onderstaand geven wij een grove schets van de verantwoordelijkheidsladder bij het voorkomen en tegengaan van problemen. In de werkelijkheid zijn er veel nuances, maar die laten wij hier omwille van de duidelijkheid achterwege.

Figuur 5: Vereenvoudigde weergave van de Amstelveense verantwoordelijkheidsladder bij het voorkomen en tegengaan van individuele en sociale problemen

5.2. Preventieve jeugdzorg

Wat willen we bereiken?

De verantwoordelijkheid voor de gehele jeugdzorg komt bij de gemeenten te liggen. Hiervoor wordt een nieuwe wet opgesteld. De overgangperiode is van 2014 t/m 2016. Zolang de preventieve jeugdzorg nog niet in het kader van de nieuwe wet wordt uitgevoerd, valt het onder de Wmo.

De doelen van de gemeente Amstelveen blijven intussen ongewijzigd:

- Problemen zoveel mogelijk voorkomen en zo vroeg mogelijk aanpakken.
- Zwaardere problematiek en de instroom in de geïndiceerde jeugdzorg terugdringen.

Daartoe willen we het volgende bereiken:

- Voldoende en goed toegankelijke jeugdzorg.
- Een sluitende (gemeentelijke) preventieve jeugdzorg, van licht tot zwaar en van algemeen tot specifiek.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het uitgangspunt is dat de verantwoordelijkheidsladder wordt gevolgd. Ouders en jongeren zijn in beginsel zelfstandige probleemoplossers. Daarom gaan professionals in het advies en de hulpverlening zoveel mogelijk uit van de eigen kracht van gezinnen en hun netwerk. Voldoet dit niet dan is lichte hulp en begeleiding een optie, en tenslotte kan er zware hulp, begeleiding en opvang worden geboden.

- Om problemen te voorkomen en in een vroegtijdig stadium tegen te gaan zijn er diverse vormen van informatie, advies en ondersteuning die de gemeente organiseert of subsidieert. Voorbeelden van wat de gemeente Amstelveen doet, zijn:
 - subsidiëren van opvoed- en opgroeiprogramma's;
 - financieren van de personele inzet van het Centrum Jeugd en Gezin (CJG);
 - stimuleren van het gebruik van Eigen Kracht Conferenties;
 - faciliteren van de doorontwikkeling van het CJG door o.a. projectleiders voor CJG en multiprobleemgezinnen (MPG) in te zetten;
 - stimuleren van instellingen om gebruik te maken van Matchpoint en financiering van de beheerorganisatie;
 - anticiperen op ontwikkelingen, stelselwijzigingen en de behoefte aan (preventieve) jeugdzorg;
 - stimuleren van samenwerking tussen partijen.De Nota Jeugdbeleid 2011-2015 beschrijft welke meetbare resultaten dit moet opleveren.

- De gemeente Amstelveen werkt samen met andere gemeenten in de regio en met regionaal werkende partijen zoals Bureau Jeugdzorg, de GGD en andere instellingen. Het beleid komt dan ook grotendeels regionaal tot stand. De Amstelveense inzet voor het regionale beleid ten aanzien van de (preventieve) jeugdzorg bestaat de komende jaren uit de volgende punten:
 - meer sturen op resultaten;
 - het verrichten van onderzoek naar de kwaliteit en inhoud van huidige en toekomstige jeugdzorgtaken;
 - indien nodig de aanpak combineren in trajectplannen/arrangementen waarvan de uitvoering en de effecten worden gevolgd door aanbieders en de sociale omgeving;
 - de aanpak volgt de verantwoordelijkheidsladder en sluit zoveel mogelijk aan bij reguliere hulp- en dienstverlening zoals regulier welzijn, wijkverpleegkundigen, huisartsen, enz.;
 - waar nodig vindt professionalisering plaats;
 - duidelijke, effectieve en efficiënte verdeling van rollen en taken op bestuurlijk, procesregisserend en uitvoerend niveau;
 - alle betrokken partijen nemen deel aan het maken en volgen van duidelijke afspraken over de zorgstructuren/ketens en we regelen de aansturing daarvan;

- er is samenhang tussen de diverse ketenaanpakken (waaronder de aanpak van multiprobleemgezinnen) zodat de gezinssystemen op adequate wijze ondersteund worden;
- terugdringing van het aantal meldpunten/loketten;
- het Centrum voor Jeugd en Gezin is goed in staat om vanaf 2014 gedecentraliseerde jeugdzorgtaken te regisseren.

Wat betaalt de gemeente?

Voor diverse projecten, CJG, Matchpoint en de Jeugdgezondheidszorgtaken van de GGD is jaarlijks zo'n € 1,7 miljoen beschikbaar. Dit bedrag is redelijk gelijk ten opzichte van eerdere jaren.

5.3. Kwetsbare groepen in de OGGZ

Wat willen we bereiken?

De doelen die de gemeente Amstelveen in samenwerking met de partners in de regio rondom kwetsbare inwoners in de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) wil stellen, zijn:

1. maatschappelijke uitval voorkomen;
2. maatschappelijk herstel bevorderen.

Hiertoe is het van belang om:

- problemen zoveel mogelijk te voorkomen en zo vroeg mogelijk aan te pakken;
- zwaardere problematiek en dakloosheid zoveel mogelijk te voorkomen;
- bij te dragen aan blijvend herstel na dakloosheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

Zoals gezegd formuleert de gemeente Amstelveen het beleid ten aanzien van kwetsbare groepen in de OGGZ in regionaal verband. De Amstelveense inzet voor dit regionale beleid bestaat uit de volgende punten:

- financieren van een adequaat Meldpunt Zorg en Overlast, waar meldingen over zorgwekkende situaties en woonoverlast worden verzameld en de aanpak wordt gecoördineerd;
- voorkomen van huisuitzettingen in samenwerking tussen het Meldpunt Zorg en Overlast en de woningverhuurders;
- financieren van een adequate crisisdienst voor mensen met ernstige problematiek;
- meer sturen op resultaten door deze als prestatie-indicatoren te benoemen in periodieke plannen en ze te volgen in periodieke managementrapportages;
- indien nodig de aanpak combineren in trajectplannen/arrangementen waarvan de uitvoering en de effecten worden gevolgd onder regie van het Meldpunt Zorg en Overlast;
- de aanpak volgt de verantwoordelijkheidsladder en sluit zoveel mogelijk aan bij reguliere hulp- en dienstverlening zoals regulier welzijn, wijkverpleegkundigen, huisartsen, enz.;
- de aanpak sluit aan op de dienstverlening vanuit de WWZ-wijkteams;
- waar nodig vindt professionalisering plaats;

- duidelijke, effectieve en efficiënte verdeling van rollen en taken op bestuurlijk, procesregisserend en uitvoerend niveau;
- alle betrokken partijen nemen deel aan het maken en volgen van duidelijke afspraken over de zorgstructuren/ketens;
- er is samenhang tussen de diverse ketenaanpakken zodat er geen lacunes of dubbelingen in de hulpverlening zijn;
- terugdringing van het aantal meldpunten/loketten.

Wat betaalt de gemeente?

- De gemeente Amstelveen subsidieert uit eigen middelen diverse projecten en activiteiten voor ruim € 0,2 miljoen. Daarnaast ontvangen de Amstelland-gemeenten tezamen jaarlijks € 1,1 miljoen via centrumgemeente Amsterdam. Dit bedrag wordt besteed aan diverse regionale projecten en activiteiten, en aan de inzet van de afdeling Vangnet en Advies van de GGD. Het aandeel van Amstelveen hierin komt neer op 53,7%, oftewel bijna € 0,6 miljoen. De bedragen zijn redelijk gelijk ten opzichte van eerdere jaren.

6. Financieel kader

Dit financieel kader behandelt achtereenvolgens:

- context en relevantie
- centrale uitgangspunten
- overzicht bestaand budgettair kader
- financiële contouren voorgenomen decentralisaties Awbz-begeleiding en jeugdzorg
- conclusies

6.1. Context en relevantie

De gemeente heeft een wettelijke compensatieplicht, die de komende jaren fors uitbreidt via de decentralisatie van de Awbz-begeleiding. Beleidsinhoudelijk, organisatorisch en financieel heeft dit een grote impact. Er is sprake van risico's en onzekerheden. Dat neemt niet weg, dat er inhoudelijk ook veel te zeggen valt voor deze decentralisatie en dat daarin ook kansen zijn gelegen.

De decentralisatie van de jeugdzorg brengt ook een forse uitbreiding van gemeentelijke taken en budgetten mee. De jeugdzorg wordt in een apart wettelijk kader gebracht, waar ook de preventieve jeugdzorg (nu nog Wmo) in wordt ondergebracht. Het Wmo-budget wordt dus kleiner door de decentralisatie van de jeugdzorg.

Financieel is sprake van een omvangrijke open eindregeling. De sterke opwaartse druk op de zorguitgaven manifesteert zich ook binnen de Wmo.

6.2. Centrale uitgangspunten

Uitgangspunt 1: Het overall Wmo-budget is taakstellend budgettair kader

Primair is het overall Wmo-budget het taakstellende structurele budgettaire kader. Aanpassing hiervan is (alleen) aan de orde via gemeentebrede integrale afweging (Kadernota/Meerjarenbegroting) in het licht van de totale financiële huishouding van de gemeente. Dit kan 'twee kanten op':

- Ontwikkelingen binnen de Wmo zijn niet binnen de bestaande kaders in te passen en vergen een verruiming van de budgettaire kaders waarvoor elders dekking moet worden gevonden;
- Onheil van buitenaf of andere ontwikkelingen leiden tot (extra) tekorten en ombuigingstaakstellingen op de gemeentelijke begroting en de invulling daarvan vergt (ook) een bijdrage vanuit de Wmo.

Uitgangspunt 2: Nu nog geen ingrijpende wijzigingen, maar een update van bestaand beleid ten aanzien van pijlers 1 en 2

Conform het overzicht in de inleiding zijn drie pijlers/hoofddoelstellingen te onderscheiden:

1. compenseren lichamelijke en psychische beperkingen → wettelijke compensatieplicht
2. tegengaan individuele en sociale problemen → wettelijke taak
3. bevorderen sociale samenhang → nuttig/vrije ruimte

Deze indeling biedt een belangrijk kader als het bestaande beleid niet langer ongewijzigd binnen de budgettaire kaders past en keuzes gemaakt moeten worden (beleidsaanpassingen) om binnen die budgettaire kaders te blijven. In dat geval gaan de eerste pijlers met wettelijke plichten en taken (“noodzakelijk”) voor op de derde pijler met vrije beleidsruimte (“nuttig”).

Uitgangspunt 3: Kostenbeheersing

Hoewel met deze nota geen bezuining wordt nagestreefd, is het zoveel mogelijk beheersbaar houden van de kosten van groot belang voor alle onderdelen van het overall Wmo-budget. *Inhoudelijk* is de toepassing van de verantwoordelijkheidsladder (nader toegelicht in paragraaf 4.1) hiervoor essentieel:

1. eigen kracht
2. sociaal netwerk, met name mantelzorgers
3. welzijnsdiensten
4. individuele voorzieningen

Financieel gaat het om:

1. goedkoopste adequate voorziening
2. effectieve en efficiënte uitvoering

6.3. Overzicht bestaand budgettair kader

Onderstaande bedragen zijn herleid uit de primitieve begroting 2012.

Bedragen x € 1.000,-.

Pijler 1: Compenseren van beperkingen

	Uitgaven	Inkomsten	Saldo
Subsidies voor welzijnsdiensten, benchmarks	3.472		3.472
Hulp bij het huishouden	6.735	100	6.635
Individueel vervoer	1.805	50	1.755
Woonvoorzieningen	1.650		1.650
Collectief vervoer	1.252		1.252
Ondersteunende begeleiding	102		102
Wmo eigen bijdragen		1.843	-1.843
Totaal	15.016	1.993	13.023

Pijler 2: Voorkomen en tegengaan van individuele en sociale problemen

	Uitgaven	Inkomsten	Saldo
Preventieve jeugdzorg en jeugdgezondheidszorg	1.719		1.719
OGGz, maatschappelijke opvang, bestrijding huiselijk geweld, verslavingszorg	810	590	220
Totaal	2.529	590	1.939

Pijler 3: Bevorderen van sociale samenhang*

	Uitgaven	Inkomsten	Saldo
Subsidies voor welzijnsdiensten en activiteiten van vrijwilligers	3.573		3.573
Totaal	3.573		3.573

* Het bedrag voor pijler 3 is een voorlopige inschatting. Met een separate nota wordt de inschatting geconcretiseerd en onderbouwd.

Totalen

	Uitgaven	Inkomsten	Saldo
Pijler 1	15.016	1.993	13.023
Pijler 2	2.529	590	1.939
Pijler 3	3.573		3.573
Totaal	21.118	2.583	18.535

6.4. Financiële contouren voorgenomen decentralisatie Awbz-begeleiding

- De kerngedachte van het kabinet is om de zorguitgaven te beheersen. Hiertoe is het noodzakelijk dat mensen zo lang mogelijk zo zelfstandig mogelijk functioneren, desnoods met de nodige ondersteuning. Het bepalen en leveren van de juiste ondersteuning vergt maatwerk, afgestemd op de persoonlijke situatie van een cliënt. Begeleiding kan een onderdeel zijn van die ondersteuning, net als andere zaken waarvoor de gemeente verantwoordelijk is of wordt. Denk bijvoorbeeld aan Wmo-dienstverlening, Wmo-voorzieningen, reïntegratietrajecten, bijstand, jeugdzorg, enzovoorts.
- Het staat nog niet precies vast welke taken en bijbehorende bedragen worden gedecentraliseerd. Het is al wel bekend dat met ingang van 2013 nieuwe cliënten door de gemeenten worden bediend en dat met ingang van 2014 het totale cliëntenbestand naar de gemeenten gaat. Ook is duidelijk dat de begeleiding vanuit de Awbz naar de gemeente overgaat met een korting van 5%. Voor Amstelveen gaat het mogelijk om 1500 tot 1700 cliënten en een budget van €10 a €20 miljoen.
- De risico's voor de gemeente zijn aanzienlijk:
 - Het is een open-eind financiering: Amstelveen moet resultaten boeken die wettelijk vastgelegd worden, ongeacht of het budget toereikend is.

- Het budget waarmee Amstelveen de begeleiding kan vormgeven is lager dan het huidige budget in de Awbz.
- De versoering van andere financiële mogelijkheden (uitkeringen, reïntegratiegelden, persoonsgebonden budgetten) kan leiden tot een grotere vraag naar begeleiding.
- Vergrijzing, toename van de zorgvraag, wachtlijsten, enzovoorts kunnen leiden tot een alsmat grotere vraag naar begeleiding.

6.5. Conclusies

1. Voor de toekomst van de Wmo zijn de decentralisaties van de Awbz-begeleiding en de jeugdzorg twee dominante ontwikkelingen met naast risico's ook kansen. Deze decentralisaties raken de eerste twee pijlers van deze Wmo-nota en betreffen de wettelijke plichten en taken. De komende jaren zal hierover meer duidelijkheid ontstaan. Mogelijk leidt dit tot een nieuw moment van beleidsbepaling, c.q. kaderstellende besluitvorming over de Wmo.
2. In afwachting daarvan bevat deze Wmo-nota voor de eerste twee pijlers logischerwijs geen ingrijpende beleidsvoorstellen. Het accent ligt hier op een update van het bestaande beleid inclusief het kader voor kostenbeheersing (centrale uitgangspunten 2 en 3).
3. Een en ander laat onverlet dat vanuit de algehele context sterk rekening moet worden gehouden met toenemende budgettaire druk op de wettelijke taken voor de kwetsbare doelgroep in de eerste twee pijlers. In de eerste plaats vanwege de zich voordoende groei van de zorguitgaven door demografische en technische ontwikkelingen. In de tweede plaats vanwege de forse uitbreiding van het takenpakket met daaraan gekoppelde efficiencykorting en herverdeelisico's.
4. In een aparte nota wordt uitgewerkt hoe de gemeente 'sociale samenhang' wil bevorderen (pijler 3 van het Wmo-beleid). Ten aanzien van pijler 3 spelen momenteel veel ontwikkelingen. De gemeente wil hiermee zorgvuldig omgaan en tot goede oplossingen komen.
5. Het voorgaande betekent dat voor 2012 de bestaande budgettaire kaders blijven gelden. Voorzover de nadere uitwerking van de beleidsvoorstellen voor pijler 3 incidentele middelen vraagt (frictiekosten, ca.) zal hiervoor in eerste instantie dekking gezocht worden binnen het totale Wmo-budget. Mocht dit niet haalbaar blijken dan zal hiervoor separate bestuurlijke besluitvorming plaatsvinden.
6. Indien het nieuwe beleid rondom het 'bevorderen van sociale samenhang' (onbedoeld) tot besparingen leidt, dat worden deze besparingen ingezet voor de ondersteuning van kwetsbaren (pijlers 1 en 2 van het Wmo-beleid). Op deze wijze dragen de sterkste schouders de zwaarste lasten en worden de kwetsbaren ontzien.

7. Sturing

7.1. **Maatschappelijk partnerschap en opdrachtgeverschap**

Wat verstaan we onder maatschappelijk partnerschap en opdrachtgeverschap?

Onder een maatschappelijk partnerschap verstaan wij dat partijen afspraken maken om gezamenlijk aan concrete maatschappelijke doelen te werken, elk vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid, en met inzet van eigen middelen. De gemeente wil zo'n maatschappelijk partnerschap aangaan met alle professionele instellingen die betrokken zijn bij het Wmo-beleid. De achterliggende gedachte is dat de gemeente het beleid samen met inwoners en instellingen vorm wil geven. Dit mag echter op geen enkele wijze afbreuk doen aan de eindverantwoordelijkheid van de gemeente voor het Wmo-beleid. Tegelijkertijd is de gemeente opdrachtgever waar de gemeente de activiteiten van instellingen financiert. De financiering van professionele instellingen zal gaandeweg steeds meer via aanbestedingen verlopen. Vanuit de rol van opdrachtgever maakt de gemeente scherpe afspraken over meetbare prestaties van de instellingen en over de wijze waarop zij hierover rapporteren. Deze afspraken worden vastgelegd in subsidieovereenkomsten. Op deze overeenkomsten wordt sterk gestuurd.

Wat willen we bereiken?

- Een goed lokaal Wmo-beleid dat wordt vormgegeven in het 'spel' tussen inwoners, instellingen en gemeente. Iedereen heeft hier een eigen rol en verantwoordelijkheid bij. De gemeente blijft eindverantwoordelijk voor het totale Wmo-beleid.
- De gemeente stuurt daarnaast op het lokale Wmo-beleid via een goed opdrachtgeverschap.
- De gemeente pleit voor een dergelijke werkwijze op regionaal niveau, waar het regionale thema's betreft.
- Via deze combinatie van samenwerking en sturing wil de gemeente bereiken dat maatschappelijke ondersteuning zoveel mogelijk plaatsvindt op wijkniveau, in onderlinge samenhang, uitgaande van de eigen kracht van inwoners en met gebruikmaking van ondersteuning buiten het kader van de Wmo.

Wat gaan we daarvoor doen?

- De gemeente en betrokken instellingen voeren een continue dialoog over het lokale Wmo-beleid langs een aantal vooraf vast te stellen inhoudelijke programmalijnen. Door deze dialoog en de afspraken die er uit volgen, werken betrokken partijen aan een maatschappelijk partnerschap. Er vindt echter geen dialoog plaats als bepaalde instellingen daarmee een voorkeursbehandeling zouden krijgen bij aanbestedingen.

- Het WWZ-platform dient als gremium om het maatschappelijk partnerschap vorm te geven, zolang alle deelnemende partijen (instellingen en gemeente) zich hier aan committeren. Dit betekent:
 - De partijen stellen jaarlijks of tweejaarlijks inhoudelijke programmalijnen vast om de Wmo-doelen dichterbij te brengen. In de totstandkoming van deze programmalijnen brengen de partijen hun deskundigheid in. Zij committeren zich aan de gezamenlijke uitvoering van de programmalijnen. Deelname van partijen is daarmee niet vrijblijvend.
 - De gemeente coördineert het proces op hoofdlijnen, maar draagt niet als enige partij verantwoordelijkheid voor de voortgang of voor de resultaten. Dat is de verantwoordelijkheid voor de voor de bij het onderwerp betrokken partijen (soms partijen afzonderlijk, soms partijen samen, soms partijen en gemeente).
 - De gemeente zit het WWZ-platform technisch voor, en coördineert en verbindt waar nodig. De gemeente honoreert geen extra vraag van de andere partijen om de uitvoering aan te sturen of partijen te verbinden. De gemeente levert in principe geen aanvullende inzet. Als de andere partijen meer willen, vraagt dat inzet van die andere partijen.
 - Als deelnemende instellingen zich op onderwerpen niet (blijken te) committeren aan het maatschappelijk partnerschap, stopt de werkwijze van het maatschappelijk partnerschap op die onderwerpen.

- Het maatschappelijk partnerschap betekent niet dat de gemeente instemming van de instellingen nodig heeft om haar Wmo-beleid te kunnen voeren. De gemeente blijft eindverantwoordelijk voor haar eigen Wmo-beleid.

- In het kader van de subsidiecyclus gaan gemeente en gesubsidieerde instellingen jaarlijks in gesprek over de uitvoering van het Wmo-beleid. Hierbij worden ook signalen van inwoners, vrijwilligersorganisaties en andere instellingen (o.a. WWZ-partners in het WWZ-platform) meegenomen.

7.2. Monitoring

De effecten van het Wmo-beleid en de tevredenheid van cliënten van het Wmo-loket en individuele Wmo-voorzieningen worden met ingang van 2011 beter dan voorheen gemeten. De gemeente doet dit in het kader van:

- de tweejaarlijkse stadspeiling;
- de jaarlijkse horizontale verantwoording over prestaties en tevredenheid in het kader van de Wmo;
- jaarverslagen.

Instellingen verrichten effectmetingen en tevredenheidsonderzoeken in het kader van:

- managementrapportages;
- subsidieverantwoordingen;
- afspraken met andere instellingen en met de gemeente, bij voorkeur in het kader van het maatschappelijk partnerschap.

Instellingen en de gemeente stemmen de metingen met elkaar af.

7.3. Participatie bij beleid, communicatie over beleid

Wat bedoelen we met participatie en communicatie?

Er zijn in Amstelveen vijf structurele participatiegroepen waarin inwoners meepraten en meedenken over allerlei gemeentelijk beleid. Bij alles wat het Wmo-beleid betreft zijn er drie gesprekspartners van de gemeente. Het gaat om de Seniorenraad, de Participatiegroep Gehandicapten en de Participatiegroep Minima. In deze adviesraden zitten vertegenwoordigers van diverse belangengroeperingen. Alleen de jeugd en kleine doelgroepen als verslaafden en dak- en thuislozen zijn niet vertegenwoordigd. De adviesraden krijgen een eigen budget en de Seniorenraad en Participatiegroep Gehandicapten kopen hiermee onder andere ambtelijke ondersteuning in. De drie participatiegroepen stellen ook het Kennis en Advies Team Wmo (KAT-Wmo) samen. Het KAT-Wmo vergadert minimaal vier keer per jaar met de gemeente.

Elke wijk en dorpskern in Amstelveen kent een wijkplatform. Een wijkplatform bestaat uit de inwoners die op een bijeenkomst van het wijkplatform aanwezig zijn. De wijkplatforms kunnen signalen afgeven aan de gemeente over wat goed gaat en beter kan. De inwoners staan tenslotte dicht op ontwikkelingen in de Amstelveense samenleving.

De gemeente publiceert jaarlijks verplichte prestatiegegevens over de Wmo op de website en in de krant. In deze publicaties worden ook de resultaten van tevredenheidsonderzoeken meegenomen.

Wat willen we bereiken?

- In stand houden van de betrokkenheid van participatiegroepen bij het Wmo-beleid.
- Versterken van de functie van inwoners als ‘oren en ogen’ voor zowel instellingen als de gemeente.
- De gemeente stelt in het kader van doelen 1 en 3 van deze nota jaarlijks in overleg met gesubsidieerde instellingen en overige partijen doelen vast die dat jaar behaald moeten worden.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Continueren van de ondersteuning van de participatiegroepen.
- In het kader van het maatschappelijk partnerschap en het opdrachtgeverschap worden afspraken gemaakt over het betrekken van de inbreng van inwoners bij de uitvoering van het beleid.

8. Samenvatting

Deze nota schetst de kaders van het beleid over maatschappelijke ondersteuning voor de periode van 2012 tot en met 2015. Maatschappelijke ondersteuning omvat activiteiten die het mensen mogelijk maken om mee te doen in de samenleving. Dat is vooral nodig bij mensen met lichamelijke of psychische beperkingen, zoals gehandicapten, chronisch zieken en ouderen. Maar bijvoorbeeld ook bij jeugdigen of volwassenen die door allerlei problemen (kunnen) uitvallen. Maatschappelijke ondersteuning kan bijvoorbeeld geboden worden met vrijwilligerswerk en mantelzorg, maar ook met goede informatie en advies, opvoedondersteuning, huishoudelijke hulp, woningaanpassingen, maatschappelijk werk, enzovoorts.

Maatschappelijke ondersteuning is dus een breed begrip. Om voldoende focus aan te brengen in het beleid en om nu en straks duidelijke keuzes te kunnen maken, is de Wmo met deze nota in drie pijlers verdeeld. Elke pijler dient een maatschappelijk doel.

Pijler 1: Compenseren van beperkingen

Pijler 2: Voorkomen en tegengaan van sociale en individuele problemen

Pijler 3: Bevorderen van sociale samenhang

Met de decentralisatie van de Awbz-begeleiding wordt pijler 1 qua inhoud en financiën aanzienlijk groter. Met de decentralisatie van de jeugdzorg wordt pijler 2 aanzienlijk kleiner. De gehele jeugdzorg wordt namelijk in een andere wet ondergebracht. De onzekerheden die samenhangen met deze decentralisaties maken dat met deze Wmo-nota geen ingrijpende beleidswijzigingen worden voorgesteld ten aanzien van pijlers 1 en 2. Temeer omdat er geen acute noodzaak is voor dergelijke wijzigingen.

De belangrijkste wijzigingen ten aanzien van pijlers 1 en 2 zijn:

- het streven naar meer geïntegreerde oplossingen voor cliënten: niet de diensten en voorzieningen maar een duurzame oplossing van het probleem van de cliënt staat centraal;
- een grotere nadruk op het meten van effecten, doelmatigheid en klanttevredenheid.

Daarnaast geldt met name voor pijler 1 dat het betaalde aanbod aan ondersteuning zoveel mogelijk tot stand komt in een maatschappelijk partnerschap⁴ tussen uitvoerende instellingen en de gemeente, waarna de gemeente – voor zover de gemeente het betaalt – sterker dan voorheen als opdrachtgever stuurt op de resultaten en effecten van de ondersteuning. De gemeente behoudt in dit maatschappelijk partnerschap de zeggenschap over het Wmo-beleid en over de eigen bevoegdheden.

⁴ Onder een maatschappelijk partnerschap verstaan wij dat partijen afspraken maken om gezamenlijk aan concrete maatschappelijke doelen te werken, elk vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid, en met inzet van eigen middelen.

Ten aanzien van pijler 3 spelen momenteel veel ontwikkelingen. De gemeente wil hiermee zorgvuldig omgaan en tot goede oplossingen komen. Daarom wordt in 2012 een separate nota opgesteld over het bevorderen van sociale samenhang.

9. Bijlagen

9.1. De negen prestatievelden van de Wmo in deze nota

De Wet maatschappelijke ondersteuning onderscheidt negen prestatievelden waarop de gemeente beleid moet formuleren. In onderstaande tabel geven wij aan hoe de prestatievelden terugkomen in deze nota.

	Prestatieveld	Wmo-doel	Hoofdstuk
1	het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten	3	6
2	op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden	2	5
3	het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning	1, 2	4, 5
4	het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers	1, 3	4, 6
5	het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem	1	4
6	het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer	1	4
7	het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang (onder andere vanwege huiselijk geweld)	2	5
8	het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen	2	5
9	het bevorderen van verslavingsbeleid	2	5

9.2. Geconsulteerde partijen

In de totstandkoming van deze Wmo-nota zijn een groot aantal betrokkenen en belanghebbenden een keer of meerdere keren geconsulteerd. Wij zijn de volgende partijen zeer dankbaar voor alle suggesties, kritiek en instemming:

- Kennis en Advies Team Wmo (KAT-Wmo)
- Participatiegroep Minima Amstelveen
- Participatiegroep Gehandicapten Amstelveen
- Seniorenraad
- Wijkplatforms
- Raadsleden

- Vita Welzijn en Advies (algemeen)
- Vita Welzijn en Advies (Meldpunt Zorg en Overlast)
- Cardanus (algemeen)
- Cardanus (Vrijwilligerscentrale)
- Mantelzorg Steunpunt
- GGD Amsterdam / Jeugdgezondheidszorg
- Brentano
- Amstelring
- Zonnehuis Groep
- GGZ Ingeest
- Woongroep Holland/Eigen Haard
- Zorgkantoor Zorg en Zekerheid

9.3. Afkortingenlijst

Het aantal afkortingen in deze nota is zo beperkt mogelijk gehouden. Alleen waar dit de leesbaarheid ten goede komt of wanneer een afkorting vrij bekend is, is gekozen voor afkortingen.

AMW	Algemeen maatschappelijk werk
Awbz	Algemene wet bijzondere ziektekosten
CJG	Centrum voor jeugd en gezin
GGD	Gemeentelijke gezondheidsdienst
MPG	Multi probleem gezin(nen)
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WWZ	Wonen welzijn zorg